

Psychomotorické zvláštnosti mozkové obrny

MO má vliv na psychický vývoj dítěte. Pro vývoj rozumových schopností i pro vývoj lidského charakteru a celé osobnosti je rozhodujícím obdobím časné dětství, podmínkou přiměřeného psychického vývoje dítěte je uspokojování základních psychických potřeb. Jestliže tyto potřeby nejsou uspokojovány v dostatečné míře a po dostatečně dlouhou dobu, může dojít k psychické deprivaci. U MO bývá překážkou dost zásadní podnětová a zkušenostní deprivace. Vrozené reflexy jsou určitým způsobem buď změněné, nebo chybějí vůbec. Pláč se neobjevuje hned po narození, ale po různě dlouhé době, dítě se musí křísit, je změněn jen ve slabé vrnění, často bývá patrná neschopnost dítěte přisát se při kojení.

Nápadné znaky:

- Těžkosti s dýcháním a sáním
- Pláč (málo pronikavý, slabý, pisklavý)
- Vzácné pokojné broukání
- Chybí hra s končetinami, mluvidly
- Absence pudového žvatlaní
- Zaostávání orálních reflexů
- Hyper (hypo) senzibilita v oblasti úst
- Narušení polykacích pohybů
- Narušení koordinace dolní čelisti
- Nápadné tvoření hlasu při vitálních funkcích
- Reakce na zvuk bývá těžko vybavitelná
- Sledování světla a pohybu se objevuje mnohem později

Hybnost:

- ztrácí svůj charakter
- dítě leží ochable s minimálními pohyby končetin, s hlavou stočenou většinou k jedné straně
- naopak hybnost až nadměrná, reakce na zevní podněty jsou nápadně prudké
- dítě s MO je dlouho odkázáno na podněty, které mu zprostředkovávají dospělí
- při postižení dolních končetin: omezený okruh možností smyslového poznání a následně i vytváření představ, což se negativně projevuje např. ve hře

- při postižení horních končetin: jsou méně obratné při manipulaci s hračkami, při jídle, oblékání a činnostech náročných na jemnou motoriku
- narušená motorika negativně ovlivňuje vývoj hry, sebeobsluhy, kresby a grafomotoriky
- je třeba dítěti dodat více předmětů pro jeho činnost do jeho blízkosti
- celou pohybovou aktivitu je třeba doplnit také změnou polohy těla, protože tak se změní pohled na okolí

Zdravotní postižení provázející MO

- růstové problémy
- mentální postižení
- epilepsie
- poruchy zraku a sluchu
- abnormální pocity a poruchy citlivosti
- jiná postižení

Kontrolní otázky a úkoly

1. Uveďte příklady projevů podnětové a zkušenostní deprivace.
2. Charakterizujte psychomotorické zvláštnosti mozkové obrny.
3. Popište nápadné znaky orálního vývoje u dětí s MO.
4. Zamyslete se nad důsledky pohybového postižení v kontextu s procesem vzdělávání. Uveďte konkrétní příklady.
5. Rozveďte zdravotní postižení provázející MO.

Literatura

Opatřilová, D. (2014). Pedagogická intervence u jedinců s mozkovou obrnou v raném a předškolním věku. Brno: MU.

Opatřilová, D. (2018). Odkaz e-publikace Somatopedické simulační techniky a intervence. <https://munispace.muni.cz/library/catalog/book/1573>.

Opatřilová, D., Zámečnicková, D. (2014). Odkaz e-publikace Podpora rozvoje hybnosti osob s tělesným postižením <https://is.muni.cz/auth/elportal/?id=1213559>.